

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра практичної психології

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ
ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ
«Організаційні та методичні аспекти супроводу дітей з ООП в
закладах освіти»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики
(*протокол № 1 від 20 лютого 2023 р.*)

Завідувач кафедри

Ігор КОРНІЄНКО

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(*протокол № 2 від 20.02.2023 р.*)

Голова науково-методичною ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації фахівців інклюзивно-ресурсних центрів «**Організаційні та методичні аспекти супроводу дітей з ООП в закладах освіти**»

Розробники завідувач центру підтримки інклюзивної освіти Кузь Г.Б., методист ЦПЮ, кандидат педагогічних наук Кобель І.Г., методист ЦПЮ, кандидат педагогічних наук Вархолик Г.В.

Мета: реалізація програми підвищення кваліфікації фахівців інклюзивно-ресурсних центрів (далі - ІРЦ), сприяння їхньому професійному зростанню, відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти для осіб з ООП.

Напрямок:

- формування компетентностей фахівців з питань професійної діяльності в межах виконання основних завдань ІРЦ;
- забезпечення супроводу осіб з ООП на всіх рівнях освіти.

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна/очно-дистанційна/дистанційна).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні компетентності:

- здатність діяти на основі соціальної відповідальності та громадянської свідомості, захищати права і свободу осіб з особливими освітніми потребами відповідно до основних правозахисних документів;
- уміння працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини;
- здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків;
- здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей.

Професійні компетентності:

- знання основних законодавчих документів, їхньої ролі у впровадженні інклюзивної освіти у сфері функціонування інклюзивно-ресурсних центрів, знання та розуміння основних принципів діяльності ІРЦ;
- володіння базовими знаннями щодо використання Міжнародної класифікації функціонування;
- обізнаність з особливостями створення індивідуальної програми розвитку; забезпечення рекомендацій щодо здійснення необхідних адаптацій та модифікацій в освітньому процесі;

- компетентність у сфері професійного розвитку, здатність до рефлексії, вміння критично мислити та здійснювати самооцінку власної професійної діяльності.

Місце надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.

Тема 2. Формування очікувань учасників.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 1. Інклюзивна освіта: сутність, основні принципи та підходи.

Тема 1.1. Нормативна база щодо організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів.

Лекція.

1. Мета, завдання і функції ІРЦ. Нормативно-правовий аспект.
2. Огляд останніх змін в законодавстві, що регулюють діяльність ІРЦ.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 1.2. Атестація педагогічних працівників закладів та установ освіти. Сертифікація.

Лекція.

1. Особливості підвищення кваліфікації для різних категорій педагогічних працівників. Джерела фінансування підвищення кваліфікації педагогів.
2. Професійний розвиток та нові підходи до підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Сертифікація.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 1.3. Основи Міжнародної класифікація функціонувань дітей і підлітків. (МКФ-ДП)

Лекція.

1. Дворівнева система як коротка версія МКФ.
2. Оцінювання сильних сторін дитини, потенційних труднощів в освітньому процесі та вміння розробляти відповідні рекомендації на цій основі.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Модуль 2. Особливості обстеження дітей, що вимагають спеціальних підходів та методик.

Тема 2.1. Підходи до обстеження дитини з розладами спектру аутизму (РАС).

Лекція.

- 1.Налагодження співпраці та встановлення керівного контролю.
- 2.Особливості надання інструкцій. Етична термінологія.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 2.2. Підходи до обстеження дитини з дефіцитом уваги та гіперактивністю (РДУГ).

Лекція.

- 1.Особливості визначення інтелекту дитини з порушенням самоконтролю та саморегуляції.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 2.3. Підходи до обстеження дитини з порушеннями зору.

Лекція.

- 1.Встановлення конструктивної взаємодії з дитиною з порушеннями зору.
- 2.Обстеження дитини раннього віку.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 2.4. Підходи до обстеження дитини з порушенням слуху.

Лекція.

- 1.Встановлення взаємодії та визначення освітніх труднощів нечуючої дитини.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Самостійна робота

Модуль 3. Комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини як одне з основних завдань ІРЦ.

Тема 3.1. Проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ.

Лекція.

- 1.Нормативно-правові основи проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки.
- 2.Зв'язок між якісним висновком і індивідуальною програмою розвитку.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Практичне.

- 1.Оформлення висновку ІРЦ
- 2.Розробка рекомендацій для дітей з різними категоріями труднощів.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 4. Супровід дитини з ООП

Тема 4.1. Індивідуальна програма розвитку — основа індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами.

Лекція.

1. Індивідуальна програма розвитку дошкільника.
2. Індивідуальна програма розвитку школяра.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Практичне заняття.

1. Порівняльний аналіз ІПР школяра і дошкільника.

Час за робочою навчальною програмою: П-2.

Самостійна робота

Тема 4.2. Співпраця фахівця ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу.

Лекція.

1. Участь фахівців ІРЦ у плануванні індивідуальної навчальної траєкторії дитини з ООП.
2. Співпраця з командою психолого-педагогічного супроводу.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 4.3. Партнерство з батьками як необхідна умова успішного розвитку і навчання дитини.

Лекція.

1. Шляхи взаємодії фахівців ІРЦ з батьками дітей з ООП.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Вихідне діагностування, підведення підсумків.

Час за робочою навчальною програмою: П-2.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях — експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Назви тем</i>	<i>Кількість годин</i>			
	<i>Усього</i>	<i>Леції</i>	<i>Практичні</i>	<i>Тренінги</i>
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Модуль 1. Інклюзивна освіта: сутність, основні принципи та підходи. Тема 1.1. Нормативна база щодо організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів.	2	2		
Тема 1.2. Атестація педагогічних працівників закладів та установ освіти. Сертифікація.	2	2		
Тема 1.3. Основи Міжнародної класифікація функціонувань дітей і підлітків. (МКФ-ДП)	2	2		
Модуль 2. Особливості обстеження дітей, що вимагають спеціальних підходів та методик. Тема 2.1. Підходи до обстеження дитини з розладами спектру аутизму (РАС).	2	2		
Тема 2.2. Підходи до обстеження дитини з дефіцитом уваги та гіперактивністю (РДУГ).	2	2		
Тема 2.3. Підходи до обстеження дитини з порушеннями зору.	2	2		
Тема 2.4. Підходи до обстеження дитини з порушенням слуху.	2	2		
Модуль 3. Комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини як одне з основних завдань ІРЦ. Тема 3.1. Проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ.	4	2	2	
Модуль 4. Супровід дитини з ООП Тема 4.1. Індивідуальна програма розвитку — основа індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами.	4	2	2	

Тема 4.2. Співпраця фахівця ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу.	2	2		
Тема 4.3. Партнерство з батьками як необхідна умова успішного розвитку і навчання дитини.	2	2		
Вихідне діагностування, підведення підсумків.	2		2	
Всього годин:	30	22	8	

ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. К.: 2018. 252 с.
2. Литовченко, С. Діяльність ІРЦ у системі підтримки дітей з особливими освітніми потребами: актуальні питання. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 4(93), 2020, 30-36.
3. Ашиток Н. Інклюзивна освіта: системний підхід // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. № 229. С. 11 – 16.
4. Інвалідність та суспільство: Навчально-методичний посібник / за заг. Редакцією Л. Ю. Байди. Київ: 2012. 216 с.
5. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / кол. упорядників: О. Патрикеева, Н. Софій, І.Луценко, І. Василяшко. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2011. 96 с.
6. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: Практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Деспелер, Девід Харві; пер. з англ. Київ: СПД-ФО Парашин І. С. 2010. 296 с.
7. Картава Ю.А. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому закладі: метод. рек. Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. 64 с.
8. Картава Ю.А., Косарева Н.О. Дитина із порушеннями зору в умовах інклюзивної освіти : методичний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С.

- Макаренка, 2009. 66 с.
9. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами в освітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навчально-методичний посібник / за заг. редакцією А. Колупаєвої. Київ: «АТОПОЛ», 2010. 96с.
  10. Колупаєва А. А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч. курс та навчально-методичний посібник / кол. упорядників: А. Колупаєва, Е. Данілавічюте, С. Литовченко. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с.
  11. Литовченко С.В., Жук В.В., Таранченко О.М. Дитина з порушенням слуху. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 56 с.
  12. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник / за заг. ред. С. Миронової. Кам'янець-Подільський: 2010. 263 с.
  13. На допомогу батькам, що мають дітей з особливими потребами / за заг. ред. Л. Борщевської. Київ: 1999. 79 с.
  14. Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н.З., Найда Ю.М., Шинкаренко В.І. (заг. ред.). Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: навчально-методичний посібник. К.: Тов. «Видавничий дім «Плеяди». 2011. 100 с.
  15. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг ред. Софій Н. З., - К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 52 с.
  16. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / за заг. ред. Т. В. Сак. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011.168 с.
  17. Софій Н. З. Залучення батьків до процесу оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: науково-методична збірка / за заг. ред. В.Засенка, А. Колупаєвої. Київ. 2013. № 4. С.312-320.
  18. Софій Н. З. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2016. 108 с.

Інформаційні та електронні ресурси:

1. Електронна бібліотека Всеукраїнського фонду "Крок за кроком". Режим доступу: www.ussf.kiev.ua
2. Інститут спеціальної педагогіки НАПН України. Режим доступу: <http://www.ispukr.org.ua/>
3. Каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців. Режим доступу: <http://o-svit.iatp.org.ua>
4. Мережа аналітичних центрів України. Інформація про можливість отримання допомоги для освітньої діяльності. Режим доступу: <http://www.intellect.org.ua>

5. Міністерство освіти та науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>
6. Національна академія педагогічних наук України. Режим доступу: <http://www.apsu.org.ua>
7. Національна асамблея людей з інвалідністю. Режим доступу: <http://www.naiu.org.ua/> -
8. Нова українська школа. Інклюзія. Режим доступу: <https://nus.org.ua/tags/129/>
9. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>
10. Освітньо-консультативний центр «Освіта». Режим доступу: <http://www.osvita.org>
11. Освітня українська мережа. Режим доступу: <http://www.edu-ua.net>
12. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. Режим доступу: <http://poroshenko.com/data/group/21/site2-bff4eba3e5.pdf>
13. Публікації Українського інституту розвитку освіти. Режим доступу: <https://uied.org.ua/publikaczii/>
14. Україна. Інклюзія. Система автоматизації інклюзивно-ресурсних центрів. Режим доступу: <https://ircenter.gov.ua/>
15. ЮНІСЕФ в Україні. Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/>

Нормативно-правова база:

1. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Конвенція ООН про права дитини. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10 2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання». Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS13929>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.10.2019 № 1472 «Про затвердження положення про систему автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-sistemu-avtomatizaciyi-roboti-inklyuzivno-resursnih-centriv>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#n8>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D0%BF>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-2021-%D0%BF#Text>
13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017—2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80#Text>
14. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1008-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80#Text>

